

การถ่ายทอดภาพวาดของวินเซนต์ แวน โก๊ะห์เป็นภาพการ์ตูน ¹

ปาลีพัชร โสภณ ²

มหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำสำคัญ จิตรกรรม วินเซนต์ แวน โก๊ะห์ การ์ตูน การ์ตูนชีวประวัติ

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งนำเสนอรูปแบบและวิธีการถ่ายทอดภาพวาดของวินเซนต์ แวน โก๊ะห์เป็นภาพการ์ตูน โดยทำการศึกษาจากภาพวาดของวินเซนต์ จำนวน 2 ชุด ภาพชุดคนกินมันฝรั่ง ภาพชุดแจกันกับดอกทานตะวัน กับ 3 ภาพ ภาพราตรีประดับดาว ภาพเหมือนตนเอง และภาพทุ่งข้าวสาลีกับอูฐ ซึ่งได้รับการถ่ายทอดออกมาในหนังสือการ์ตูนชีวประวัติ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle เรื่องที่ 2 Vincent Van Gogh : The Raven Hunt และเรื่องที่ 3 Vincent ผลการศึกษาพบว่า มีการถ่ายทอดภาพวาดของวินเซนต์เป็นภาพการ์ตูนใน 3 รูปแบบ คือ การถ่ายทอดเป็นภาพวาดที่อยู่ฉาก การถ่ายทอด

เป็นภาพฉาก และการถ่ายทอดเป็นภาพตัวละคร ซึ่งสามารถสรุปเป็นวิธีการนำภาพวาดของ วินเซนต์มาถ่ายทอดใหม่ได้ 4 วิธี ได้แก่ การคงเดิม การดัดแปลง การตัดทอน และการเพิ่มเติม ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการผลิตหนังสือการ์ตูนชีวประวัติของศิลปินอื่น หรือ หนังสือการ์ตูนความรู้เกี่ยวกับศิลปะในด้านอื่น ๆ ได้

บทนำ

หนังสือการ์ตูนชีวประวัติศิลปินเป็นสื่อที่ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตของศิลปิน โดยอาศัยภาพที่วาดอย่างเรียบง่ายและจัดเรียงอย่างต่อเนื่องกัน ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้อ่านทราบประวัติชีวิตของศิลปินแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะผลงานและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน อันเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจผลงานศิลปะ ทั้งสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ หนังสือการ์ตูนชีวประวัติศิลปินจึงได้รับความนิยมอย่างมากในประเทศที่ให้ความสำคัญกับศิลปะ โดยเฉพาะประเทศในแถบยุโรป จนกระทั่งมีการจัดนิทรรศการ Art-Comics: Artists' Lives As Graphic Novels ขึ้น เมื่อคริสต์ศักราช 2014 ที่ประเทศเยอรมนี โดยจัดแสดงภาพบางหน้าจากหนังสือการ์ตูนที่นำเสนอเรื่องราวชีวิตของศิลปินจากหลากหลายประเทศ พร้อมกับต้นฉบับและภาพร่างจากการเตรียมการทำหนังสือแต่ละเล่ม เช่น หนังสือการ์ตูนชีวประวัติเอ็ดวาร์ด มุนช์ (Edvard Munch) เรื่อง Munch จากประเทศนอร์เวย์ หนังสือการ์ตูนชีวประวัติปอล โกแก็ง (Paul Gauguin) เรื่อง Gauguin: Loin de la route จากประเทศฝรั่งเศส และหนังสือการ์ตูนชีวประวัติวินเซนต์ แวน โก๊ะห์ เรื่อง Vincent จากประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นต้น³

วินเซนต์ แวน โก๊ะห์⁴ เป็นศิลปินคนสำคัญในลัทธิโพสต์อิมเพรสชันนิสม์ (Post-Impressionism) เดิมทีเขาเป็นคนที่ล้มเหลวในหลายด้าน ทั้งด้านการศึกษา ด้านการทำงานหาเลี้ยงตน รวมถึงด้านความสัมพันธ์ วินเซนต์เพิ่งเริ่มต้นชีวิตศิลปินอย่างจริงจังในคริสต์ศักราช 1880 หรือเพียง 10 ปีสุดท้ายของชีวิต ผู้คนมักจดจำเขาได้จากชีวิตที่อภัพและการสร้างสรรค์ผลงานด้วยฝีแปรงหนักแน่นรุนแรง ประกอบกับการแต่มีสีหน้าอันเป็นเอกลักษณ์ นอกจากนี้ผลงานของวินเซนต์ยังมีความสำคัญต่อวงการวิทยาศาสตร์และการแพทย์ เนื่องจากภาพวาดของเขามักแสดงรูปทรงและสีผิดเพี้ยนไปจากที่ตาของคนทั่วไปมองเห็น แต่ตรงตามการมองเห็นของคนที่มีความผิดปกติบางอย่างทางสายตาร่วมกับระบบประสาท⁵ ด้วยความสลับซับซ้อนในการดำเนินชีวิตและความสำคัญของผลงาน ทำให้เรื่องราวชีวิตและผลงานของวินเซนต์ได้รับการถ่ายทอดผ่านสื่อต่าง ๆ นอกเหนือไปจากตำราศิลปะ อีกทั้งยังสามารถเป็นแรงบันดาลใจให้

เกิดผลงานอื่นอีกมากมาย อาทิ นวนิยาย ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ ละครโอเปร่า เพลง รวมถึงหนังสือการ์ตูนชีวประวัติ

ความหมายของการ์ตูน

แต่เดิมคำว่า การ์ตูน (Cartoon) ในภาษาอังกฤษเคยเป็นศัพท์เฉพาะในวงการศิลปะที่ใช้เรียกภาพร่างในกระดาษ ก่อนที่จะนำไปถ่ายทอดสู่พื้นที่การทำงานจริง เช่น การวาดจิตรกรรมฝาผนัง การปักลายผ้าผ่าน การประดับกระเบื้องโมเสก เป็นต้น ต่อมาความหมายของการ์ตูนแปรเปลี่ยนไปเป็นภาพล้อเลียน ภาพขำขัน เนื่องจากในคริสต์ศักราช 1843 นิตยสารพินช์ (Punch) ซึ่งเป็นนิตยสารแนวล้อเลียนเสียดสีของประเทศอังกฤษ ได้หยิบยกเหตุการณ์ในการจัดแสดงภาพร่างที่เรียกว่าการ์ตูนของภาพจิตรกรรมฝาผนังในอาคารรัฐสภาไปวาดเป็นภาพล้อเลียน และยังคงมีภาพล้อเลียนทำนองเดียวกันนี้ตีพิมพ์ในทุกฉบับ ผู้คนต่างนำคำว่าการ์ตูนไปเรียกภาพล้อเลียน จนเกิดเป็นความหมายใหม่ ซึ่งภาพล้อเลียนส่วนใหญ่เป็นภาพวาดที่มีลักษณะเรียบง่าย และในภายหลังต่อมา ภาพที่มีลักษณะเช่นนี้ แม้ไม่ได้มีเจตนาล้อเลียนหรือวาดให้ขำขันก็มักถูกเรียกว่าการ์ตูนเช่นกัน ความหมายของการ์ตูนจึงแปรเปลี่ยนไปอีกครั้งเป็นภาพที่มีลักษณะเรียบง่าย⁶

ส่วนคำว่า การ์ตูน ในภาษาไทยนั้น แบ่งออกเป็น 2 ความหมาย ได้แก่ การ์ตูนที่เป็นรูปแบบของภาพ หมายถึง ภาพตลก ภาพล้อให้ดูรู้สึกรำคาญ ซึ่งตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Cartoon และการ์ตูนที่เป็นรูปแบบของสื่อ หมายถึง หนังสือที่เล่าเรื่องด้วยภาพ แบ่งหน้ากระดาษเป็นช่อง มีคำบรรยายสั้น ๆ ให้อ่านง่าย⁷ ซึ่งตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Comic โดยในบทความนี้ให้ความสำคัญกับการศึกษาภาพแต่ละภาพ มากกว่าภาพที่ต่อเนื่องกันเป็นเรื่องราว จึงจะยึดคำว่าการ์ตูนที่หมายถึงภาพวาดที่มีลักษณะเรียบง่าย ซึ่งเป็นรูปแบบของภาพเป็นหลัก

รูปแบบการวาดการ์ตูน

ในการวาดการ์ตูน ผู้วาดจะให้ความสำคัญกับรายละเอียดเฉพาะ ซึ่งให้ความหมายที่จำเป็นอย่างยิ่งแก่สิ่งที่วาดเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงตัดทอนรายละเอียดอื่น ๆ ออกไป⁸ จนกลายเป็นไอคอน (Icon) ซึ่งหมายถึง ภาพแทนคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ หรือความคิด⁹ เช่น ภาพ

วงกลม 1 วง ที่มีจุด 2 จุด และเส้น 1 เส้นอยู่ภายใน ให้ความหมายว่าใบหน้า ดวงตา และปาก ซึ่งประกอบกันเป็นภาพแทนใบหน้าคน (ภาพที่ 1) โดยการตัดทอนรายละเอียดนั้นจะสัมพันธ์กับความเหมือนจริงของภาพ ยิ่งผู้วาดตัดทอนรายละเอียดออกไปมากเท่าใด ความเหมือนจริงของภาพยิ่งลดลงเท่านั้น แม้จะยังคงเป็นภาพที่ให้ความหมายได้อยู่

สก๊อตต์ แม็กคลาวด์ (Scott McCloud) นักวาดการ์ตูนชาวอเมริกัน แบ่งระดับความเหมือนจริงของภาพออกเป็น 5 ระดับ โดยยกตัวอย่างภาพใบหน้าคน 5 รูปแบบเรียงกันในแนวนอน ภาพแรก เป็นภาพถ่ายใบหน้าบุคคล ซึ่งแสดงทุกรายละเอียดเหมือนความเป็นจริง เนื่องจากอาศัยการทำงานของกล้องที่ตรงไปตรงมาตามวิทยาศาสตร์และธรรมชาติ¹⁰ ภาพถัดไปเป็นภาพวาดใบหน้าบุคคล ซึ่งยังคงแสดงทุกรายละเอียดเหมือนความเป็นจริง แต่อาศัยการวาดแบบภาพแนวเหมือนจริง (Realistic) ภาพถัดไปอีกสองภาพ เป็นภาพวาดใบหน้าบุคคล ซึ่งตัดทอนรายละเอียดลงเรื่อย ๆ จนถึงภาพสุดท้าย เป็นภาพวาดใบหน้าบุคคล ซึ่งตัดทอนรายละเอียดออกไปอย่างมาก จนเหลือเพียงเส้นรอบนอกของใบหน้า ดวงตา และปาก¹¹ ซึ่งในการศึกษารูปแบบและวิธีการการถ่ายทอดภาพวาดของวินเซนต์ แวน โก๊ะท์เป็นภาพการ์ตูน ผู้วิจัยจะกำหนดหมายเลขแทนภาพในแต่ละระดับความเหมือนจริงที่แม็กคลาวด์ได้แบ่งไว้เพื่อความสะดวกในการอธิบายและทำความเข้าใจ ตั้งแต่ระดับ 5 คือ ภาพถ่ายที่เหมือนจริงมากที่สุด ไล่ลงมาจนถึงระดับ 1 คือ ภาพแทนที่เหมือนจริงน้อยที่สุด (ภาพที่ 2)

หนังสือการ์ตูนชีวประวัติวินเซนต์ แวน โก๊ะท์

หนังสือการ์ตูนชีวประวัติวินเซนต์ แวน โก๊ะท์ที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษามี 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle เรื่องที่ 2 Vincent Van Gogh: The Raven Hunt และเรื่องที่ 3 Vincent โดยในแต่ละเล่มจะมีลำดับการเล่าเรื่องและรูปแบบการวาดที่แตกต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้

1. Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle (ภาพที่ 3) เป็นหนังสือการ์ตูนชีวประวัติวินเซนต์ แวน โก๊ะท์ที่เกิดจากความร่วมมือกันของมูลนิธิยูโรเอดูเคชัน (The EurEducation Foundation) และพิพิธภัณฑ์แวน โก๊ะท์ (Van Gogh Museum) ในประเทศเนเธอร์แลนด์ วาดโดยมาร์ก เฟอร์ฮาเคน (Marc Verhaegen) เขียนโดยมาร์ก เฟอร์ฮาเคน และยันคราคท์ (Jan Kragt) นักวาดการ์ตูนและนักเขียนชาวดัตช์ แปลโดยลอร่า วัตคินสัน (Laura Watkinson) พิมพ์ครั้งแรกเมื่อคริสต์ศักราช 2011

ภายในเล่มเล่าเรื่องราวชีวิตของวินเซนต์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต โดยใช้ภาพ บทสนทนาของตัวละคร และคำบรรยายประกอบกัน ซึ่งเป็นการเล่าสลับลำดับเหตุการณ์ไปมา ระหว่างเหตุการณ์ปัจจุบัน คือ เหตุการณ์หลังจากที่วินเซนต์ย้ายออกจากสถานบำบัดอาการทางจิตในแซ็ง-เรมี (Saint-Rémy) เมืองทางตอนใต้ของประเทศฝรั่งเศส และเหตุการณ์ในอดีต คือ เหตุการณ์ตั้งแต่วินเซนต์เกิด จนกระทั่งเข้ารับการรักษาที่สถานบำบัดอาการทางจิตในแซ็ง-เรมี และผู้วาดวาดภาพส่วนใหญ่ในเรื่องนี้ให้ความเหมือนจริงระดับ 4 คือ มีลักษณะเหมือนจริงมาก ใกล้เคียงกับภาพถ่าย โดยใช้เส้นหนาปิดที่บริเวณเส้นรอบนอกของรูปทรง และใช้เส้นบางแต่งเติมรายละเอียดภายในรูปทรงอีกจำนวนมาก ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของตัวละครและลักษณะขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมกันในแต่ละฉากอย่างละเอียด แต่ระดับความเหมือนจริงของภาพอาจลดลง เมื่อภาพนั้นเป็นภาพในระยะไกลออกไป อีกทั้งผู้วาดลงสีตามความเป็นจริง ลงแสงเงาด้วยสีอ่อนเข้มแตกต่างกันจนเกิดมิติในภาพ และขีดเส้นสีดำสั้น ๆ เพื่อเน้นเงา

2. Vincent Van Gogh: The Raven Hunt (ภาพที่ 4) เป็นหนึ่งในหนังสือการ์ตูนชีวประวัติ ศิลปินชุดไมล์สโตนส์ ออฟ อาร์ต (Milestones of Art) ของสำนักพิมพ์บลูวอเตอร์โปรดักชันส์ (Bluewater Productions) ซึ่งเป็นสำนักพิมพ์ในประเทศสหรัฐอเมริกา วาดและเขียนโดยวิลลี เบลิสส์ (Willi Bloess) นักวาดการ์ตูนชาวเยอรมัน แปลโดยรอล์ฟ โกล์นิตซ์ (Rolf Goellnitz) พิมพ์ครั้งแรกเมื่อคริสต์ศักราช 2012

ภายในเล่มเล่าเรื่องราวชีวิตของวินเซนต์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต โดยใช้คำบรรยายเป็นหลัก และใช้ภาพประกอบกับคำบรรยายเหล่านั้น ผู้วาดเริ่มเล่าเรื่องจากเหตุการณ์ที่วินเซนต์ย้ายออกจากกรุงเฮก (The Hague) และเห็นห่างกับอันโทน โมฟ (Anton Mauve)¹² ซึ่งในขณะนั้นวินเซนต์มีอายุ 30 ปี แล้วย้ายไปเล่าเหตุการณ์ตั้งแต่วินเซนต์เกิด และเล่าเรียงลำดับเหตุการณ์ไปจนกระทั่งวินเซนต์เสียชีวิต ผู้วาดวาดภาพส่วนใหญ่ในเรื่องนี้ให้ความเหมือนจริงระดับ 3 คือ มีลักษณะเหมือนจริงปานกลาง อยู่กึ่งกลางระหว่างภาพถ่ายกับภาพแทน โดยใช้เส้นบางที่เป็นเส้นเปิดแสดงลักษณะเฉพาะของตัวละครและลักษณะขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมกันในแต่ละฉากค่อนข้างละเอียด แต่ระดับความเหมือนจริงของภาพอาจลดลง เมื่อภาพนั้นเป็นภาพที่ผู้วาดต้องการเน้นเหตุการณ์โดยรวมมากกว่ารายละเอียดของภาพ นอกจากนี้ผู้วาดลงสีด้วยสีเพียงไม่กี่โทนสีที่ไล่ระดับความอ่อนเข้มแตกต่างกัน ได้แก่ โทนสีฟ้า โทนสีเขียว โทนสีเหลือง และโทนสีน้ำตาล ซึ่งการไล่ระดับความอ่อนเข้มของสีนั้นทำให้เกิดแสงเงาในภาพ

3. Vincent (ภาพที่ 5) เป็นหนึ่งในหนังสือการ์ตูนชีวประวัติศิลปินชุดอาร์ตมาสเตอร์ส (Art Masters) ของสำนักพิมพ์เซลฟ์เมดฮีโร่ (SelfMadeHero) ซึ่งเป็นสำนักพิมพ์ในประเทศอังกฤษ วาดและเขียนโดยบาร์บารา สต็อก (Barbara Stok) นักวาดการ์ตูนชาวดัชต์ แปลโดย ลอรา วัตคินสัน พิมพ์ครั้งแรกเมื่อคริสต์ศักราช 2014

ภายในเล่มเล่าเรื่องราวชีวิตของวินเซนต์ตั้งแต่ย้ายออกจากปารีส (Paris) ไปอาศัยยังอาร์ล (Arles) เมืองทางตอนใต้ของประเทศฝรั่งเศส จนกระทั่งวินเซนต์เสียชีวิต รวมเป็นระยะเวลา ประมาณ 2 ปี โดยใช้ภาพ บทสนทนาของตัวละคร และข้อความในจดหมายที่วินเซนต์กับ เทโอ (Theodorus Van Gogh) ผู้เป็นน้องชายของเขา เขียนโต้ตอบกัน ซึ่งเป็นการเล่าเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ และผู้วาดวาดภาพส่วนใหญ่ในเรื่องนี้ให้มีความเหมือนจริงระดับ 2 คือ มีลักษณะเหมือนจริงน้อย ใกล้เคียงกับภาพแทน โดยใช้เส้นหนาคมชัดและ ปิดทึบวาดเส้นรอบนอกของรูปทรงและรายละเอียดภายในรูปทรงอีกเพียงเล็กน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของตัวละครและลักษณะขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมกันในแต่ละ ฉากอย่างคร่าว ๆ อีกทั้งผู้วาดยังลงสีตามความเป็นจริงเป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่ค่อยลงแสงเงา การวิเคราะห์ทีละลำดับต่อไปจะเรียกชื่อหนังสือการ์ตูนชีวประวัติวินเซนต์ แวน โก๊ะท์เหล่านี้ เพียงสั้น ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและสะดวกต่อการอธิบายความ โดยคำว่าเรื่องที่ 1 แทน เรื่อง Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle เรื่องที่ 2 แทนเรื่อง Vincent Van Gogh: The Raven Hunt และเรื่องที่ 3 แทนเรื่อง Vincent

ภาพวาดของวินเซนต์ แวน โก๊ะท์ในหนังสือการ์ตูนชีวประวัติ

ผู้วิจัยคัดเลือกภาพวาดของวินเซนต์ แวน โก๊ะท์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก และได้รับการถ่ายทอดออกมาในหนังสือการ์ตูนชีวประวัติวินเซนต์ แวน โก๊ะท์ จำนวน 2 ชุด กับ 3 ภาพ ได้แก่ ภาพชุดคนกินมันฝรั่ง (The Potato Eaters series) ภาพชุดแจกันกับดอกทานตะวัน (Vase with Sunflowers series) ภาพราตรีประดับดาว (The Starry Night) ภาพเหมือนตนเอง (Self-Portrait) และภาพทุ่งข้าวสาลีกับอูฐ (Wheatfield with Crows) เพื่อนำมาศึกษารูปแบบและวิธีการถ่ายทอดภาพวาดของวินเซนต์เป็นภาพการ์ตูน

1. ภาพชุดคนกินมันฝรั่ง

ภาพคนกินมันฝรั่งเป็นภาพที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในช่วงเริ่มแรกของการเป็นศิลปินสำหรับ วินเซนต์ ซึ่งเป็นช่วงที่เขาวาดภาพด้วยสีหม่นหมอง อีกทั้งยังมีเนื้อหาจริงจังแบบภาพวาด

แนวสำนึกนิยม (Realism) อันสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชนชั้นแรงงาน และแสดงออกซึ่งความเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์¹³ หลังจากที่เขาได้คลุกคลีกับคนงานในเมืองถ่านหินเป็นระยะเวลาหนึ่ง ระหว่างที่เป็นนักเทศน์ในเมือง

โบรินาณ (Borinage) ประเทศเบลเยียม วินเซนต์วาดภาพชุดคนกินมันฝรั่งขึ้น ขณะที่อาศัยอยู่กับครอบครัวของเขาที่นูเนิน (Nuenen) ซึ่งเป็นตำบลหนึ่งในจังหวัดบราบันต์ (Brabant) ทางตอนใต้ของประเทศเนเธอร์แลนด์ ภาพชุดคนกินมันฝรั่งประกอบด้วยภาพวาดลายเส้น ภาพวาดสีน้ำมัน และภาพพิมพ์หิน ซึ่งถ่ายทอดวิถีชีวิตของครอบครัวชาวไร่ที่ต้องแบ่งกันรับประทานมันฝรั่งต้ม อันเป็นอาหารเพียงอย่างเดียวของพวกเขา และมีกาแฟเป็นเครื่องดื่มอีกอย่างหนึ่ง¹⁴ (ภาพที่ 6 - 7)

1.1 ภาพคนกินมันฝรั่งในเรื่องที่ 1 ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นภาพวาดที่อยู่ในฉาก โดยภาพคนกินมันฝรั่งที่เป็นภาพสีน้ำมัน ถูกถ่ายทอดเป็นภาพที่ตัวละครวินเซนต์กำลังวาดอยู่ในสตูดิโอของเขาที่นูเนิน (ภาพที่ 8) มีความเหมือนจริงระดับ 3 คือ เหมือนจริงปานกลาง ผู้วาดถ่ายทอดรายละเอียดในภาพออกมาอย่างคร่าว ๆ พอให้เห็นการจัดองค์ประกอบภาพที่มีลักษณะเช่นเดียวกับภาพจริง โดยเฉพาะตำแหน่งการนั่งและทิศทางการหันหน้าของชาวไร่ทั้ง 5 คน ซึ่งนั่งล้อมวงกันที่โต๊ะ แต่ตัดทอนท่าทางการวางมือของพวกเขาและถ้วยจานที่วางอยู่บนโต๊ะออกไป อีกทั้งผู้วาดยังลงสีภาพนี้ในโทนน้ำตาล ซึ่งคล้ายคลึงกับโทนสีของภาพจริงแต่อ่อนกว่ามาก รวมถึงลงแสงเงาในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกับภาพจริง โดยเน้นแสงในบริเวณกลางภาพที่มีตะเกียงส่องแสงสว่างออกมา ตัดกับเงามืดในบริเวณโดยรอบ เทคนิคนี้เรียกว่า กิอรรอสคูโร (Chiaroscuro) ซึ่งราชบัณฑิตยสถานบัญญัติศัพท์ไว้ว่า คำต่างแสง หมายถึง การสร้างความขัดแย้งระหว่างพื้นที่สว่างกับพื้นที่มืดให้เกิดการลงตาเป็นระยะใกล้ ไกล และตื้น ลึก¹⁵ เป็นเทคนิคการสร้างมิติอีกแบบหนึ่ง นอกเหนือจากวิธีการแบบทัศนียวิทยา (Perspective)

เมื่อภาพวาดคนกินมันฝรั่งที่ตัวละครวินเซนต์กำลังวาดอยู่ประกอบกันกับองค์ประกอบอื่น ๆ ในฉากนั้น คือ ภาพร่างมือ แขน และใบหน้าคนหลายภาพวางกระจัดกระจายอยู่บนโต๊ะ และการเล่าเรื่องโดยตัวละครรัพพาร์ด (Anthon Van Rappard) ซึ่งเป็นเพื่อนศิลปินของวินเซนต์ ทำให้ผู้อ่านทราบว่า ในคริสต์ศักราช 1885 ฤดูใบไม้ผลิ วินเซนต์เริ่มศึกษากวาดมือ แขน และใบหน้าคนอย่างเป็นระบบ ด้วยการฝึกวาดภาพคนท้องถิ่นในนูเนินเป็นจำนวนมาก และรวมทุกอย่างนั้นเป็นภาพเดียวกัน คือ ภาพคนกินมันฝรั่ง¹⁶

ภาพคนกินมันฝรั่งที่เป็นภาพพิมพ์หินถูกถ่ายทอดเป็นภาพพิมพ์ที่อยู่ในมือของตัวละคร
ร็อพาร์ด (ภาพที่ 9) มีความเหมือนจริงระดับ 3 คือ เหมือนจริงปานกลาง ผู้วาดถ่ายทอด
รายละเอียดในภาพออกมาเช่นเดียวกันกับภาพคนกินมันฝรั่งที่เป็นภาพวาดสีน้ำมัน แต่กลับ
ด้านกันจากซ้ายเป็นขวาตามภาพพิมพ์จริง โดยแสดงให้เห็นท่าทางการวางมือของชาวไร่และ
ภาษาที่อยู่นิ่งโต๊ะ อีกทั้งลงสีในโทนขาวดำ และแสดงแสงเงาตามที่ปรากฏในภาพพิมพ์จริง
เมื่อภาพพิมพ์คนกินมันฝรั่งที่อยู่ในมือของตัวละครร็อพาร์ดประกบกันกับการเล่าเรื่องโดย
ตัวละครร็อพาร์ด ทำให้ผู้อ่านทราบว่า วินเซนต์ส่งภาพพิมพ์นี้มาให้เขา ซึ่งเขาคิดว่ามันเป็น
ภาพที่ดูน่ากลัว¹⁷

1.2 ภาพคนกินมันฝรั่งในเรื่องที่ 2 ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นภาพวาดที่อยู่ในฉาก ซึ่งวินเซนต์
วาดเสร็จแล้วและกำลังยื่นฟังความคิดเห็นจากร็อพาร์ด (ภาพที่ 10) โดยมีความเหมือนจริง
ระดับ 2 คือ เหมือนจริงน้อย ผู้วาดถ่ายทอดรายละเอียดในภาพออกมาเพียงคร่าว ๆ จัด
องค์ประกอบส่วนใหญ่ตามภาพจริง แต่มีชาวไร่คนหนึ่งที่อยู่ทางด้านซ้ายของภาพถูกตัวละคร
วินเซนต์ยื่นบังไว้ อีกทั้งผู้วาดยังเปลี่ยนไปลงสีโทนฟ้าทั้งภาพ และมีการลงแสงน้อยกว่าใน
ภาพจริง

เมื่อภาพวาดคนกินมันฝรั่งที่อยู่ในฉากนี้ประกบกันกับคำบรรยาย ทำให้ผู้อ่านทราบว่า ใน
คริสต์ศักราช 1885 วินเซนต์วาดภาพคนกินมันฝรั่งด้วยสีที่มีดทึบ ซึ่งร็อพาร์ดรู้สึกว่าการนี้
เป็นภาพที่น่าเกลียด ขวนคลั่นไส้ ทำให้วินเซนต์รู้สึกเจ็บปวด จนยุติความสัมพันธ์กับ
ร็อพาร์ด¹⁸

2. ภาพแจกันกับดอกทานตะวัน

วินเซนต์มักวาดภาพเดียวกันซ้ำ ๆ ในหลากหลายมุมมองหรือในบรรยากาศที่ต่างกันออกไป
 อีกทั้งเขายังวาดภาพได้อย่างรวดเร็ว จึงมีภาพที่วาดไว้เป็นชุดจำนวนมาก¹⁹ ดังเช่นภาพชุด
แจกันกับดอกทานตะวันที่เขาวาดขึ้นที่ออร์ล ซึ่งวินเซนต์ทดลองเปลี่ยนโทนสีและจำนวนของ
ดอกทานตะวันให้แตกต่างกัน ได้แก่ ภาพแจกันกับดอกทานตะวันสิบห้าดอก (Vase with
Fifteen Sunflowers) ภาพแจกันกับดอกทานตะวันสิบสองดอก (Vase with Twelve Sun-
flowers) ภาพแจกันกับดอกทานตะวันห้าดอก (Vase with Five Sunflowers) และภาพแจกัน
กับดอกทานตะวันสามดอก (Vase with Three Sunflowers) (ภาพที่ 11 — 14)

2.1 ภาพแจกันกับดอกทานตะวันในเรื่องที่ 1 ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นภาพวาดที่อยู่ในฉาก

โดยภาพแจกันกับดอกทานตะวันสีสองดอก ถูกถ่ายทอดเป็นภาพที่ตัวละครวินเซนต์กำลังวาดอยู่ (ภาพที่ 15) มีความเหมือนจริงระดับ 3 คือ เหมือนจริงปานกลาง ผู้วาดตัดทอนองค์ประกอบส่วนซ้ายและส่วนกลางภาพให้หลุดกรอบภาพออกไป เหลือเพียงองค์ประกอบส่วนขวา คือ ดอกทานตะวัน 4 ดอกที่ปักอยู่ในแจกันสีเหลือง บนพื้นหลังสีฟ้า ซึ่งผู้วาดยังคงถ่ายทอดการลงสีและการจัดองค์ประกอบที่เหลือออกมาตามภาพจริง เมื่อภาพวาดแจกันกับดอกทานตะวันสีสองดอกที่ตัวละครวินเซนต์กำลังวาดอยู่ประกบกันกับบทสนทนาของโกแก็ง ทำให้ผู้อ่านทราบว่า วินเซนต์ทำงานเร็วเกินไป โดยไม่คำนึงถึงการจัดองค์ประกอบภาพมากเท่าที่ควร²⁰

ส่วนภาพแจกันกับดอกทานตะวันภาพอื่น ๆ ถูกถ่ายทอดเป็นภาพที่ตัวละครวินเซนต์วาดเสร็จแล้ว และนำมาวางเรียงรายอยู่ที่พื้นหรือแขวนประดับไว้บนผนังในบ้านสีเหลือง ร่วมกับภาพดอกทานตะวันสีสองดอก (ภาพที่ 16) โดยมีความเหมือนจริงระดับ 3 คือ เหมือนจริงปานกลาง ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับภาพจริงเป็นอย่างมาก ทั้งการจัดองค์ประกอบและการลงสี เช่น ภาพแจกันกับดอกทานตะวันสีสองดอกที่วางบนพื้นทางด้านซ้ายสุดของฉาก แม้ผู้วาดจะลดจำนวนดอกทานตะวันลง 1 ดอก แต่ยังคงองค์ประกอบของดอกทานตะวันดอกอื่น ๆ และพื้นหลังสีฟ้ากับสีเหลืองไว้เช่นเดิม และภาพแจกันกับดอกทานตะวันสามดอกที่วางบนพื้นทางด้านขวาสุดของฉาก ผู้วาดถ่ายทอดองค์ประกอบทั้งหมดตามภาพจริง แม้กระทั่งรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างแสงสะท้อนที่ทำให้เกิดความมันวาวบนแจกัน

เมื่อภาพวาดแจกันกับดอกทานตะวันที่ตัวละครวินเซนต์วาดเสร็จแล้วประกบกันกับการเล่าเรื่องโดยตัวละครวินเซนต์ ทำให้ผู้อ่านทราบว่า วินเซนต์ต้องการตกแต่งบ้านในระหว่างที่รอโกแก็งเดินทางมาถึงอาร์ล จึงเริ่มวาดภาพชุดดอกทานตะวันขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องประสานกลมกลืนกันระหว่างสีฟ้าและสีเหลือง²¹

นอกจากนี้ในเรื่องที่ 1 ยังมีการถ่ายทอดภาพแจกันกับดอกทานตะวันสีสองดอกออกมาเป็นส่วนหนึ่งของฉากที่วินเซนต์สนใจในอ้อมแขนของเธอไอ ซึ่งปรากฏแทนฉากห้องพักในโอแวร์ (ภาพที่ 17) โดยมีความเหมือนจริงระดับ 3 คือ เหมือนจริงปานกลาง มีลักษณะใกล้เคียงกันกับภาพจริง เพียงแต่ผู้วาดตัดทอนแจกัน ดอกทานตะวันที่อยู่ด้านบน และพื้นหลังของภาพออก เหลือเพียงดอกทานตะวันที่อยู่ด้านล่าง 9 ดอก แล้วนำไปจัดวางร่วมกับบางส่วนของภาพดอกไอริส (Irises) บนพื้นหลังใหม่ ซึ่งมีสีเหลืองและสีดำ โดยจัดวางองค์ประกอบภาพให้วินเซนต์ที่กำลังนอนอยู่ในอ้อมแขนของเธอไอเป็นจุดเด่นบริเวณกลางภาพ เพื่อเน้นให้

ผู้อ่านมองเห็นถึงช่วงเวลาสุดท้ายของชีวิตวินเซนต์อย่างชัดเจน

2.2 ภาพแจกันกับดอกทานตะวันในเรื่องที่ 3 ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นภาพวาดที่อยู่ในฉาก โดยภาพแจกันกับดอกทานตะวันสีฟ้าดอกถูกถ่ายทอดเป็นภาพที่ตัวละครวินเซนต์กำลังวาดอยู่ (ภาพที่ 18) มีความเหมือนจริงระดับ 2 คือ เหมือนจริงน้อย ผู้วาดถ่ายทอดการลงสีโทนเหลือง การจัดองค์ประกอบ และจำนวนของดอกทานตะวันตามภาพจริงไว้ แต่ตัดทอนรายละเอียดต่าง ๆ เช่น เกสร กลีบเลี้ยง และกลีบดอกบางดอกออกไป เนื่องจากภาพนี้เป็นภาพที่ตัวละครวินเซนต์กำลังวาดอยู่

ส่วนภาพแจกันกับดอกทานตะวันสีฟ้าดอก รวมถึงภาพแจกันกับดอกทานตะวันสีสองดอก ถูกถ่ายทอดเป็นภาพที่ตัวละครวินเซนต์วาดเสร็จแล้ว และกำลังนำไปแขวนประดับไว้บนผนังในบ้านสีเหลือง (ภาพที่ 19) โดยมีความเหมือนจริงระดับ 1 คือ เหมือนจริงน้อยมาก ผู้วาดวาดเพียงรูปทรงภายนอกของดอกทานตะวันด้วยรูปทรงเรขาคณิต เช่น วงกลม และไม่แสดงรายละเอียดภายในรูปทรงเหล่านั้น อีกทั้งลดจำนวนดอกทานตะวันในภาพลง แต่ยังคงลงสีให้คล้ายคลึงกับภาพจริง

นอกจากนี้ในเรื่องที่ 3 ยังมีกรถ่ายทอดภาพแจกันกับดอกทานตะวันสีสองดอกออกมาเป็นฉากโตะที่มีแจกันดอกทานตะวันวางอยู่ (ภาพที่ 20) โดยมีความเหมือนจริงระดับ 2 คือ เหมือนจริงน้อย ผู้วาดถ่ายทอดองค์ประกอบของภาพออกมาเพียงคร่าว ๆ เช่นเดียวกับภาพที่ตัวละครวินเซนต์กำลังวาดอยู่ และดัดแปลงองค์ประกอบโตะให้เจียงขึ้นจากภาพจริงเล็กน้อย เผยให้เห็นมุมโตะ ซึ่งทำให้เกิดมิติ อีกทั้งเพิ่มหลอดสีเหลืองกับกล้องยาสูบเข้ามาในภาพ เพื่อเน้นย้ำว่ามีแจกันดอกทานตะวันวางอยู่บนโตะจริง ๆ ซึ่งวินเซนต์ใช้เป็นแบบวาดภาพ ไม่ได้วาดจากการจินตนาการขึ้นมา

เมื่อภาพวาดแจกันกับดอกทานตะวันสีฟ้าดอกที่ตัวละครวินเซนต์กำลังวาดอยู่ และภาพวาดแจกันกับดอกทานตะวันสีสองดอกที่เป็นฉากประกอบกันกับภาพในกรอบภาพก่อนหน้านี้ นั่นคือ ภาพวินเซนต์กำลังออกไปตัดดอกทานตะวัน ทำให้ผู้อ่านเห็นถึงวิธีการวาดภาพดอกทานตะวันของวินเซนต์ คือ วาดจากต้นแบบจริง โดยจัดต้นแบบนั้นด้วยตนเอง

3. ภาพราตรีประดับดาว

ภาพราตรีประดับดาวเป็นภาพที่แปลกประหลาดที่สุดภาพหนึ่งของวินเซนต์ และยังเป็นภาพ

ที่มีความสำคัญต่อวงการวิทยาศาสตร์และการแพทย์ จากการศึกษาของอัลเบิร์ต บอยม์ (Albert Boime) ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ พบว่าดวงดาวในภาพราตรีประดับดาวมีตำแหน่งตรงตามดวงดาวที่ปรากฏบนท้องฟ้าในวันที่ 19 มิถุนายน คริสต์ศักราช 1889 เวลา 4 นาฬิกา เหนือสถานบำบัดอาการทางจิตในแซ็ง-เรมี ซึ่งเป็นวัน เวลา และสถานที่ที่ วินเซนต์วาดภาพนี้ขึ้น โดยดวงดาว 4 ดวงที่เรียงกันด้านบนของภาพ คือ กลุ่มดาวแกะ และดวงดาวข้างต้นไซเปรสที่ส่องสว่างที่สุด คือ ดาวศุกร์ อีกทั้งร่องรอยคดโค้งหมุนวนที่อยู่บริเวณกลางภาพ ยังคล้ายคลึงกับการถ่ายทอดลักษณะของกลุ่มก๊าซขนาดใหญ่ หรือเนบิวลา (Nebula) ที่เพิ่งค้นพบในสมัยนั้นตามนิตยสารต่าง ๆ นอกจากนี้เอเดรียน สปรอส์ (Adrienne Sprouse) แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเวชศาสตร์สิ่งแวดลอมยังค้นพบว่า กลุ่มก๊าซที่ขดพันกันเป็นวงและประกายรอบดวงดาวในภาพราตรีประดับดาว มีลักษณะตรงตามอาการข้างเคียงของผู้ที่ได้รับพิษจากสารตะกั่ว ซึ่งจะมองเห็นสิ่งรอบตัวเป็นดวง ๆ โดยเป็นไปได้ว่า วินเซนต์จะได้รับพิษจากสารตะกั่วในสีที่เขาใช้วาดภาพต่อเนื่องกันเป็นเวลาหลายปี²² อีกทั้ง วินเซนต์ยังใช้สีมากกว่าปกติ เนื่องด้วยเขามักจะแต้มสีหนาทับกันหลายชั้นในการวาดภาพ จนกลายเป็นเอกลักษณ์ (ภาพที่ 21)

3.1 ภาพราตรีประดับดาวในเรื่องที่ 1 ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นส่วนหนึ่งของฉากที่วินเซนต์กำลังนอนบาดเจ็บสาหัสและกล่าวประโยคสุดท้ายในชีวิต ซึ่งปรากฏแทนฉากห้องพักในโอแวร์ (ภาพที่ 22) โดยมีความเหมือนจริงในระดับ 4 คือ เหมือนจริงมาก แม้จะเป็นภาพที่วาดโดยอาศัยการจินตนาการประกอบ แต่ก็มิรายละเอียดมาก เทียบเท่าภาพวาดเหมือนจริง ผู้วาดถ่ายทอดภาพนี้ออกมาให้มีลักษณะใกล้เคียงกันกับภาพจริง ทั้งรูปแบบการวาดและการลงสี แต่ผู้วาดตัดทอนองค์ประกอบที่อยู่ในช่วงบนและช่วงล่างของภาพออกไป ให้เหลือเพียงต้นไซเปรส กลุ่มก๊าซที่ขดพันกัน แถบแสงที่ลากผ่านแนวขอบฟ้า ดวงดาว และดวงจันทร์ ซึ่งอยู่ในช่วงกลางของภาพ แล้วนำไปจัดวางบนพื้นหลังใหม่ สีดำและสีน้ำเงิน ซึ่งสามารถแทนความรู้สึกของวินเซนต์ในขณะนั้นได้

3.2 ภาพราตรีประดับดาวในเรื่องที่ 3 ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นส่วนหนึ่งของฉากที่วินเซนต์ในแซ็ง-เรมีที่วินเซนต์เดินผ่านในขณะที่ออกไปวาดภาพตอนกลางวัน (ภาพที่ 23) โดยมีความเหมือนจริงระดับ 2 คือ เหมือนจริงน้อย ผู้วาดนำองค์ประกอบบางส่วนของภาพราตรีประดับดาว ได้แก่ ต้นไซเปรส โบสถ์ กลุ่มบ้านเรือนรอบ ๆ โบสถ์ และทิวเขาที่อยู่เบื้องหลังมาจัดวางร่วมกับองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในภาพวาดของวินเซนต์เช่นเดียวกัน เช่น ดอกไอริสจากภาพดอกไอริส และต้นข้าวสาลีจากภาพทุ่งข้าวสาลีกับผู้เก็บเกี่ยว (Wheatfield

with Reaper and Sun) แต่ผู้วาดดัดแปลงให้ฉากนี้เป็นภาพทิวทัศน์ในเวลากลางวันที่มีท้องฟ้าสว่างสดใส จึงลงสีให้แตกต่างไปจากภาพราตรีประดับดาว ซึ่งเป็นภาพทิวทัศน์ในยามค่ำคืนอีกทั้งตัดทอนกลุ่มก๊าซ แถบแสง ดวงดาว และดวงจันทร์ออกไป เพิ่มก้อนเมฆ และนกเข้ามาแทน

นอกจากนี้ในเรื่องที่ 3 ยังมีการถ่ายทอดภาพราตรีประดับดาวออกมาเป็นฉากทิวทัศน์ในเช้า-เรมที่วินเซนต์ออกไปเดินเล่นในยามค่ำคืน (ภาพที่ 24) โดยมีความเหมือนจริงระดับ 2 คือ เหมือนจริงน้อย ผู้วาดถ่ายทอดลักษณะขององค์ประกอบของภาพออกมาเพียงคร่าว ๆ แต่จัดองค์ประกอบและลงสีตามภาพจริงเกือบทั้งหมด โดยเฉพาะเส้นสายที่คดโค้งของกลุ่มก๊าซ ต้นไซเปรส และเทือกเขา เพียงแต่ผู้วาดไม่ได้ลงสีเป็นขีดอย่างมีแปร่งของวินเซนต์ อีกทั้งตัดทอนดวงดาวออกไป 2 ตำแหน่ง และเนื่องด้วยผู้วาดปรับเปลี่ยนกรอบภาพให้เป็นแนวตั้ง จึงเพิ่มเติมดวงดาวเข้ามาอีก 4 ดวงที่ด้านบนสุดของภาพ และเพิ่มเติมพื้นดิน กอหญ้า กลุ่มก๊าซ ละอองของดวงดาว และตัวละครวินเซนต์ที่เดินสีไวโอลินอย่างมีความสุขเข้ามาที่ด้านล่างของภาพ เพื่อเติมเต็มองค์ประกอบบนพื้นที่ว่างให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เมื่อภาพวาดราตรีประดับดาวที่เป็นฉากประกอบกันกับการเล่าเรื่องโดยตัวละครวินเซนต์และสีหน้าท่าทางของตัวละครวินเซนต์ ทำให้ผู้อ่านทราบว่าคุณวินเซนต์ชอบอยู่ที่ท่ามกลางธรรมชาติ การจ้องมอง และฟังเสียงของธรรมชาติ เช่น ต้นหญ้า ต้นสน และต้นข้าวสาลี ทำให้เขามีความสุขและได้สงบสติอารมณ์ของตนเอง

4. ภาพเหมือนตนเอง

วินเซนต์วาดภาพเหมือนตนเองไว้เป็นจำนวนมาก แต่ภาพที่เห็นได้ชัดว่าเป็นต้นแบบให้กับภาพตัวละครวินเซนต์ในหนังสือการ์ตูนชีวประวัติ ทั้งด้านหน้าตาและการแต่งกาย คือ ภาพเหมือนตนเองในชุดสูทสีฟ้า ซึ่งวินเซนต์วาดขึ้นที่แซ็ง-เรมี ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1889 วินเซนต์ในภาพเหมือนตนเองนี้มีใบหน้ารูปหัวใจ ไร้ผมและหนวดเคราสีเข้มปนเหลือง ดวงตาจ้องเขม็ง สันจมูกเป็นรอยคล้ำ และมีส่วนหน้าเคร่งเครียด ส่วนเครื่องแต่งกายนั้นเขาสวมเสื้อเชิ้ตสีขาวที่ไม่มีปกไว้ด้านหลัง และสวมเสื้ออีก 2 ตัวทับไว้ด้านนอก ซึ่งมีสีฟ้าอมเขียวเช่นเดียวกับพื้นหลัง (ภาพที่ 25)

4.1 ภาพเหมือนตนเองในเรื่องที่ 1 ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นตัวละครวินเซนต์ในชุดสูท (ภาพที่ 26) โดยมีความเหมือนจริงระดับ 4 คือ เหมือนจริงมาก ผู้วาดถ่ายทอดลักษณะเฉพาะ

ของวินเซนต์จากภาพเหมือนตนเองออกมาอย่างใกล้เคียง แม้กระทั่งสีหน้าเคร่งเครียด ผู้วาดก็ถ่ายทอดออกมาในบางฉาก ซึ่งเห็นได้ชัดจากภาพตัวละครวินเซนต์ในขณะที่สนทนากับเธอ และทราบว่าเธอกำลังจะก่อตั้งกิจการใหม่ ทำให้เขาต้องอดออมมากขึ้น วินเซนต์จึงกังวลว่าเธอจะไม่สามารถให้เงินสนับสนุนเขาได้อีกต่อไป แต่ผู้วาดดัดแปลงบางรายละเอียดให้ต่างไปจากภาพเหมือนตนเองของวินเซนต์ ได้แก่ เปลี่ยนสีผมและหวดเกล้าให้ออกเป็นสีเหลืองทองมากกว่าสีส้ม เปลี่ยนสีเสื้อตัวกลางให้เป็นสีน้ำตาลอ่อน และเปลี่ยนลักษณะเสื้อตัวในสุดให้เป็นเสื้อเชิ้ตที่มีปก

4.2 ภาพเหมือนตนเองในเรื่องที่ 3 ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นตัวละครวินเซนต์ในชุดสูท (ภาพที่ 27) โดยมีความเหมือนจริงระดับ 2 คือ เหมือนจริงน้อย ผู้วาดถ่ายทอดลักษณะเฉพาะของวินเซนต์จากภาพเหมือนตนเองออกมาอย่างใกล้เคียง ทั้งใบหน้าและการแต่งกาย แม้กระทั่งรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างสันจมูกที่เป็นรอยคลื่น แต่มีการตัดทอนรายละเอียดบนเสื้อออกไป คือ กระดุมบนเสื้อทุกตัว

5. ภาพทุ่งข้าวสาลีกับอึกา

วินเซนต์วาดภาพทุ่งข้าวสาลีกับอึกาในขณะที่พักรักษาตัวอยู่ในโอแวร์-ซูร์-อวซ (Auvers-sur-Oise) เมืองที่อยู่ใกล้กันกับปารีส ภาพที่วาดด้วยฝีแปรงหยาบ ๆ นี้เปี่ยมด้วยความรู้สึกกลับสนอ้างว่าง และอารมณ์เศร้าของวินเซนต์ หลังจากที่เขาตัดความสัมพันธ์กับหมอกาเซต์ และทราบข่าวว่าบุตรชายของเธอป่วยหนัก จนเกรงว่าตนจะเป็นภาระให้เธออีกคน เนื่องจากเธอคอยสนับสนุนเงินค่าใช้จ่ายให้แก่เขา ทำให้หลายคนเชื่อว่าภาพนี้เป็นหนึ่งในภาพชุดสุดท้ายในชีวิตของวินเซนต์ (ภาพที่ 28) แม้จะมีภาพอีกร่วมสิบภาพที่เขาวาดขึ้นหลังจากนั้น เช่น ภาพกระท่อมที่ชาปงวาล (Cottages at Chaponval)²³

5.1 ภาพทุ่งข้าวสาลีกับอึกาในเรื่องที่ 1 ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นฉากทุ่งข้าวสาลีที่มีเสียงป็นดังขึ้น หลังจากตัวละครวินเซนต์หยิบปิ่นวิ้งออกไป (ภาพที่ 29) โดยมีความเหมือนจริงระดับ 3 คือ เหมือนจริงปานกลาง ผู้วาดถ่ายทอดองค์ประกอบต่าง ๆ ในภาพออกมาค่อนข้างละเอียด โดยเฉพาะต้นข้าวสาลีที่อยู่ในระยะใกล้ และลดความละเอียดลงสำหรับต้นข้าวสาลีที่อยู่ไกลออกไป จนมองเห็นเป็นเพียงภาพรวมของทุ่งนาสีเหลือง แต่โดยรวมแล้วฉากนี้มีลักษณะใกล้เคียงกับภาพทุ่งข้าวสาลีกับอึกาของวินเซนต์มาก เนื่องจากเป็นฉากในมุมมองเดียวกันกับภาพจริง แต่มีการลบภาพแคบลงมาเล็กน้อย เพื่อบิบบคั้นอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านด้วยการจำกัดพื้นที่ของกรอบภาพ จึงต้องตัดทอนส่วนบนสุดของท้องฟ้าและส่วนล่าง

สุดของพื้นดินออกไป อีกทั้งผู้วาดยังจัดองค์ประกอบตามภาพทุ่งข้าวสาละกับอีกาของวินเซนต์ เกือบทั้งหมด แม้กระทั่งก้อนเมฆบนท้องฟ้าก็ยังคงยึดตำแหน่งตามก้อนเมฆที่ปรากฏใน ภาพจริง เพียงแต่ผู้วาดวาดก้อนเมฆในฉากให้ใหญ่ขึ้นและชัดเจนขึ้น เว้นแต่อีกาที่ผู้วาดลด จำนวนลงและปรับเปลี่ยนตำแหน่งให้อีกาบินรอบเสี้ยวปี่ที่ปรากฏขึ้นด้านบนของฉาก แทน ทิศทางการบินกระจัดกระจายตามภาพจริง รวมถึงมีการลงสีในโทนเดียวกันกับภาพจริง คือ มีสีเหลือง และสีน้ำเงินเป็นโทนสีโดยรวม แซมด้วยสีเขียว และสีน้ำตาล แต่โทนสีในฉาก สว่างกว่าในภาพจริงมาก

5.2 ภาพทุ่งข้าวสาละกับอีกาในเรื่องที่ 2 ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นฉากทุ่งข้าวโพดที่วินเซนต์ ออกไปยังป็นเข้าที่หน้าอกของตน (ภาพที่ 30) โดยมีความเหมือนจริงระดับ 2 คือ เหมือน จริงน้อย ผู้วาดปรับเปลี่ยนกรอบภาพให้แคบลง จึงต้องตัดทอนองค์ประกอบด้านซ้าย และ ด้านขวาของภาพออกไป แล้วถ่ายทอดองค์ประกอบที่เหลือออกมาเพียงคร่าว ๆ คือ ท้องฟ้า อีกา ทุ่งข้าวโพด และทางเดินเพียงทางเดียวที่ลัดเลาะเข้าไปกลางทุ่งข้าวโพด ซึ่งยังคงมีการ จัดองค์ประกอบที่ใกล้เคียงกันกับส่วนกลางของภาพจริง และมีการเน้นอีกาให้โดดเด่นยิ่งขึ้น โดยวาดอีกา 3 ตัวให้มีขนาดใหญ่กว่าอีกาตัวอื่น แต่ในส่วนอื่นของฉากนั้นมีความชัดเจนของ รายละเอียดน้อยกว่าภาพจริง เนื่องด้วยผู้วาดใช้เพียงสีเหลืองออกส้มในบริเวณทุ่งข้าวโพด และสีฟ้าในบริเวณท้องฟ้า จึงไม่มีการแสดงรายละเอียดของขอบทางเดินที่มีหญ้าขึ้น หรือ ก้อนเมฆบนท้องฟ้า

5.3 ภาพทุ่งข้าวสาละกับอีกาในเรื่องที่ 3 ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นฉากทุ่งข้าวสาละที่ตัวละคร วินเซนต์ออกไปวาดภาพ (ภาพที่ 31) โดยมีความเหมือนจริงระดับ 2 คือ เหมือนจริงน้อย แต่ผู้วาดถ่ายทอดองค์ประกอบต่าง ๆ ในภาพออกมาค่อนข้างละเอียด และมีลักษณะใกล้เคียงกับภาพทุ่งข้าวสาละกับอีกาของวินเซนต์มาก เนื่องจากเป็นฉากในมุมมองเดียวกันและ ลงสีในโทนเดียวกัน ซึ่งผู้วาดลงสีเป็นขีดในบางส่วน เพื่อถ่ายทอดลักษณะสีแปรปรวนของวินเซนต์ ออกมาด้วย แต่เพิ่มความสดสว่างของสีขึ้นจากภาพจริงเล็กน้อย อีกทั้งผู้วาดยังจัดองค์ ประกอบตามภาพจริงทั้งหมด แม้กระทั่งรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างจำนวนอีกาที่มองเห็นได้ชัดประมาณ 45 ตัว ซึ่งบินไปในทิศทางเดียวกันกับภาพจริง

รูปแบบและวิธีการถ่ายทอดภาพวาดของวินเซนต์ แวน โกะห์เป็นภาพการ์ตูน

จากการศึกษาการถ่ายทอดภาพวาดของวินเซนต์ แวน โกะห์ออกมาเป็นภาพการ์ตูนในหนังสือการ์ตูนชีวิตประวัติ พบว่ามีการนำภาพวาดของวินเซนต์มาถ่ายทอดเป็นภาพการ์ตูนใน 3 รูปแบบ คือ การถ่ายทอดเป็นภาพวาดที่อยู่ในฉาก การถ่ายทอดเป็นภาพฉาก และการถ่ายทอดเป็นภาพตัวละคร ดังนี้

1. การถ่ายทอดเป็นภาพวาดที่อยู่ในฉาก โดยนำเค้าโครงจากภาพวาดของวินเซนต์มาวาดเป็นภาพวาดที่อยู่ในฉากต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านมองเห็นลักษณะคร่าว ๆ ของภาพวาดนั้น เช่น การจัดองค์ประกอบภาพ และการใช้สี เป็นต้น จนสามารถนำไปเทียบเคียงได้ว่าเป็นภาพที่นำเค้าโครงมาจากภาพวาดจริงภาพใดของวินเซนต์ สามารถแบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้อีก 2 รูปแบบ คือ ภาพที่วาดเสร็จเรียบร้อยแล้ว และภาพที่ตัวละครวินเซนต์กำลังวาดอยู่

1.1 ภาพที่วาดเสร็จแล้ว เป็นภาพที่มีรายละเอียดของภาพครบถ้วนสมบูรณ์ตามระดับความเหมือนจริงที่ผู้วาดเลือกนำเสนอในแต่ละเรื่อง ซึ่งภาพเหล่านี้จะถูกจัดวางไว้ในฉากในลักษณะต่าง ๆ ทั้งแขวนประดับไว้บนผนังห้อง วางไว้กับพื้น เพื่อรอการเคลื่อนย้ายต่อไป หรืออยู่ในมือของตัวละคร ได้แก่ ในเรื่องที่ 1 ภาพคนกินมันฝรั่งอยู่ในมือของร็อพพาร์ด ส่วนภาพแจกันกับดอกทานตะวันวางเรียงรายกันเป็นจุดที่พื้นในฉากบ้านสีเหลือง ในเรื่องที่ 2 ภาพคนกินมันฝรั่งวางอยู่บนขาตั้งสำหรับวาดภาพในฉากสตูดิโอของวินเซนต์ที่นูเนิน ในเรื่องที่ 3 ภาพแจกันกับดอกทานตะวันอยู่ในมือของวินเซนต์ และวางอยู่ที่พื้นในฉากบ้านสีเหลือง

1.2 ภาพที่กำลังวาดอยู่ เป็นภาพที่มีรายละเอียดเพียงบางส่วน ต้องอาศัยการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม และทดลองนำภาพวาดจริงของวินเซนต์มาเทียบเคียงดู ซึ่งภาพเหล่านี้จะถูกจัดวางไว้บนขาตั้งสำหรับวาดภาพ บางภาพอาจมีบริบทของการเล่าเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านทราบได้ง่ายขึ้นว่าภาพนั้นเป็นภาพใด ได้แก่ ในเรื่องที่ 1 วินเซนต์กำลังวาดภาพคนกินมันฝรั่งอยู่ในฉากสตูดิโอของเขาที่นูเนิน และในเรื่องที่ 3 วินเซนต์กำลังวาดภาพแจกันกับดอกทานตะวันสีฟ้าดอกอยู่ในฉากบ้านสีเหลือง

2. การถ่ายทอดภาพเป็นฉาก โดยนำเค้าโครงจากภาพวาดของวินเซนต์มาวาดเป็นฉากต่าง ๆ ที่ตัวละครดำเนินชีวิตอยู่ในเรื่อง เช่นเดียวกันกับที่วินเซนต์เคยไปสถานที่เหล่านั้นในชีวิตจริง แล้ววาดออกมาเป็นภาพ โดยสามารถแบ่งเป็นรูปแบบย่อยได้อีก 2 รูปแบบ คือ ฉากที่

นำเค้าโครงมาจากภาพภาพเดียว และฉากที่นำเค้าโครงมาจากภาพหลายภาพ

2.1 ฉากที่นำเค้าโครงมาจากภาพภาพเดียว เป็นฉากที่มีรายละเอียดใกล้เคียงกับภาพวาดภาพหนึ่งของวินเซนต์ตามระดับความเหมือนจริงที่ผู้วาดเลือกนำเสนอในแต่ละเรื่อง ได้แก่ ในเรื่องที่ 1 บางส่วนของฉากที่ปรากฏแทนฉากห้องพักในโอแวร์ที่วินเซนต์นอนบาดเจ็บสาหัส นำเค้าโครงมาจากส่วนหนึ่งของภาพราตรีประดับดาว และฉากทุ่งข้าวสาลีที่มีเสียงปึงดังขึ้น นำเค้าโครงมาจากภาพทุ่งข้าวสาลีกับอีกา ในเรื่องที่ 2 ฉากทุ่งข้าวโพดที่วินเซนต์ยิงปืนเข้าที่หน้าอกของตน นำเค้าโครงมาจากภาพทุ่งข้าวสาลีกับอีกา ในเรื่องที่ 3 ฉากโต๊ะที่มีแจกันดอกทานตะวันวางอยู่ นำเค้าโครงมาจากภาพแจกันกับดอกทานตะวันสิบสองดอก ฉากทิวทัศน์ในแซ็ง-เรมีที่วินเซนต์ออกมาเดินเล่นตอนกลางวัน นำเค้าโครงมาจากภาพราตรีประดับดาว และฉากทุ่งข้าวสาลีที่วินเซนต์ออกไปวาดภาพ นำเค้าโครงมาจากภาพทุ่งข้าวสาลีกับอีกา

2.2 ฉากที่นำเค้าโครงมาจากภาพหลายภาพ เป็นฉากที่มีรายละเอียดจากภาพวาดของวินเซนต์หลายภาพประกอบกันอยู่ ได้แก่ ในเรื่องที่ 1 ฉากที่ปรากฏแทนฉากห้องพักในโอแวร์ที่วินเซนต์สิ้นใจในอ้อมแขนของเฮโอ นำเค้าโครงมาจากภาพแจกันกับดอกทานตะวันสิบห้าดอก และภาพดอกไอริส และในเรื่องที่ 3 ฉากทิวทัศน์ในแซ็ง-เรมีที่วินเซนต์เดินผ่านตอนกลางวัน นำเค้าโครงมาจากภาพราตรีประดับดาว ภาพดอกไอริส และภาพทุ่งข้าวสาลีกับผู้เก็บเกี่ยว

3. การถ่ายทอดเป็นภาพตัวละคร โดยนำเค้าโครงจากภาพวาดเหมือนบุคคลที่วินเซนต์วาดขึ้นมาสร้างเป็นลักษณะของตัวละครในเรื่อง ได้แก่ ในเรื่องที่ 1 และเรื่องที่ 3 ตัวละครวินเซนต์ในชุดสูท นำเค้าโครงมาจากภาพวาดเหมือนตนเองในชุดสูทสีฟ้า

นอกจากรูปแบบการถ่ายทอดภาพวาดของวินเซนต์เป็นภาพการ์ตูนดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ยังสามารถสรุปวิธีการนำภาพของวินเซนต์มาถ่ายทอดใหม่ได้ 4 วิธี ได้แก่ การคงเดิม การตัดแปลง การตัดทอน และการเพิ่มเติม ดังนี้

1. การคงเดิม โดยคงลักษณะที่สำคัญหรือลักษณะเฉพาะในภาพวาดของวินเซนต์ไว้ในภาพการ์ตูน เช่น ในเรื่องที่ 1 ผู้วาดคงการลงสีและการจัดองค์ประกอบทั้งหมดของภาพแจกันกับดอกทานตะวันสามดอกไว้ ในเรื่องที่ 2 ผู้วาดคงการจัดวางวัตถุแขวนผนังและห้อยเพดาน

ในภาพคนกินมันฝรั่งไว้ ในเรื่องที่ 3 ผู้วาดคงลักษณะใบหน้ารูปหัวใจ สันจมูกที่เป็นรอยคลื่นไว้ ผม และหนวดเคราสีส้มจากภาพเหมือนตนเองของวินเซนต์ไว้

2. การตัดแปลง โดยตัดแปลงองค์ประกอบบางอย่างในภาพวาดของวินเซนต์ให้เปลี่ยนแปลงไปในภาพการ์ตูน เช่น ในเรื่องที่ 1 มีการตัดแปลงสีผม และหนวดเคราของวินเซนต์ให้เป็นสีทองมากกว่าสีส้ม ในเรื่องที่ 2 มีการตัดแปลงโทนสีของภาพคนกินมันฝรั่งให้เป็นโทนสีฟ้า และในเรื่องที่ 3 มีการปรับเปลี่ยนให้ภาพราตรีประดับดาวเป็นฉากทิวทัศน์ในตอนกลางวัน

3. การตัดทอน โดยตัดทอนองค์ประกอบที่ปรากฏในภาพวาดของวินเซนต์ออกไปจากภาพการ์ตูน เช่น ในเรื่องที่ 1 มีการตัดทอนท่าทางการวางมือของชาวไร่และภาษาณะที่อยู่บนโต๊ะออกไปจากภาพคนกินมันฝรั่งที่ตัวละครวินเซนต์กำลังวาดอยู่ ในเรื่องที่ 2 มีการตัดทอนองค์ประกอบด้านซ้ายและด้านขวาออกไปจากภาพทุ่งข้าวสาลีกับอีกา และในเรื่องที่ 3 มีการตัดทอนกลุ่มก๊าซที่ขดพันกัน แถบแสง ดวงดาว และดวงจันทร์ออกจากภาพราตรีประดับดาวที่เป็นฉากทิวทัศน์ในตอนกลางวัน

4. การเพิ่มเติม โดยเพิ่มเติมองค์ประกอบที่ไม่ปรากฏในภาพวาดของวินเซนต์เข้ามาในภาพการ์ตูน เช่น ในเรื่องที่ 3 มีการเพิ่มเติมหลอดสีและกล่องยาสูบเข้ามาในภาพแจกันกับดอกทานตะวันสีบสองดอก อีกทั้งมีการเพิ่มเติมก้อนเมฆและนกเข้ามาในภาพราตรีประดับดาวที่เป็นฉากทิวทัศน์ในตอนกลางวัน

unapud

วินเซนต์ แวน โก๊ะเป็นศิลปินที่มีการดำเนินชีวิตที่สลับซับซ้อน ซึ่งเป็นเบื้องหลังของผลงานที่น่าสนใจและโด่งดังไปทั่วโลกจำนวนมาก อาทิ ภาพราตรีประดับดาว และภาพแจกันกับดอกทานตะวัน เป็นต้น จนเรื่องราวชีวิตของเขาถูกนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ มากมาย ซึ่งหนังสือการ์ตูนชีวประวัติก็เป็นหนึ่งในสื่อเหล่านั้น โดยอาศัยการจัดเรียงภาพให้ต่อเนื่องกันและเข้าใจง่าย เพื่อถ่ายทอดชีวิตและผลงานของวินเซนต์ออกมาในรูปแบบการวาดที่แตกต่างกันตามระดับความเหมือนจริงที่ผู้วาดเลือกนำเสนอ ภาพส่วนใหญ่ในหนังสือการ์ตูนทั้ง 3 เรื่อง มีความเหมือนจริงตั้งแต่ระดับ 4 คือ มีลักษณะเหมือนจริงมาก ไปจนถึงระดับ 2 คือ มีลักษณะเหมือนจริงน้อย แต่ระดับความเหมือนจริงของภาพอาจลดลง เมื่อภาพนั้นเป็นภาพ

ที่อยู่ในระยะไกลออกไป หรือเป็นภาพที่ผู้วาดต้องการเน้นเหตุการณ์โดยรวมมากกว่ารายละเอียดของภาพ และเมื่อศึกษาลึกลงไปถึงการนำภาพวาดของวินเซนต์มาถ่ายทอดเป็นภาพการ์ตูน ทำให้เห็นถึงระดับความเหมือนจริงที่ขยายออกไปจนถึงระดับ 1 คือ มีลักษณะเหมือนจริงน้อยที่สุด มักเป็นเพียงรูปทรงภายนอกของวัตถุที่วาดขึ้นจากรูปทรงเรขาคณิตประกอบกัน

จากการศึกษาการถ่ายทอดภาพวาดของวินเซนต์ แวน โก๊ะห์เป็นภาพการ์ตูนในหนังสือการ์ตูนชีวประวัติ พบว่ามีรูปแบบการถ่ายทอดทั้งหมด 3 รูปแบบ ได้แก่ การถ่ายทอดเป็นภาพวาดที่อยู่ในฉาก ทั้งภาพที่วาดเสร็จแล้วและภาพที่กำลังวาดอยู่ การถ่ายทอดเป็นภาพฉาก ทั้งฉากที่นำเค้าโครงมาจากภาพภาพเดียวและฉากที่นำเค้าโครงมาจากภาพหลายภาพ รวมถึงการถ่ายทอดเป็นภาพตัวละคร นอกเหนือจากนี้ยังสามารถสรุปเป็นวิธีการนำภาพวาดของวินเซนต์มาถ่ายทอดใหม่ได้ 4 วิธี ได้แก่ การคงลักษณะเดิมไว้ การดัดแปลงองค์ประกอบบางอย่าง การตัดทอนองค์ประกอบออกไป และการเพิ่มเติมองค์ประกอบเข้ามา ซึ่งเมื่อภาพวาดของวินเซนต์ที่ถูกถ่ายทอดออกมาประกอบกันกับองค์ประกอบอื่น ๆ ของการ์ตูน อาทิ คำบรรยาย บทสนทนาของตัวละคร เป็นต้น ทำให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับภาพวาดเหล่านั้นเพิ่มเติม ทั้งลักษณะและความคิดเบื้องหลังของภาพ ความคิดเห็นของตัวละครอื่นที่มีต่อภาพวาดของวินเซนต์ ตลอดจนกระบวนการทำงานของวินเซนต์ อันเป็นเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับศิลปะที่ผู้วาดสอดแทรกไว้ หนังสือการ์ตูนชีวประวัติศิลปะจึงเหมาะสำหรับเป็นสื่อการเรียนการสอนศิลปะ หรือหนังสืออ่านเพิ่มเติม ทั้งสำหรับเด็ก หรือผู้ใหญ่ที่เริ่มสนใจศิลปะในเบื้องต้น โดยสามารถนำรูปแบบและวิธีการในการถ่ายทอดภาพวาดของวินเซนต์ แวนโก๊ะห์เป็นภาพการ์ตูนดังกล่าวนี้ไปเป็นแนวทาง และปรับใช้ให้เหมาะสมกับการผลิตหนังสือการ์ตูนชีวประวัติศิลปะอื่น โดยเฉพาะศิลปินไทยที่ยังไม่ค่อยมีหนังสือหรือสื่อที่ให้ข้อมูลความรู้ที่เข้าใจได้ง่ายและน่าดึงดูดใจมากนัก อีกทั้งยังสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในการผลิตหนังสือการ์ตูนความรู้เกี่ยวกับศิลปะในด้านอื่น ๆ ได้อีกด้วย

เชิงอรรถ

- 1 บทความนี้เรียบเรียงขึ้นจากเนื้อหาส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “ชีวประวัติศิลปินในรูปแบบการ์ตูน : กรณีศึกษาหนังสือการ์ตูนชีวประวัติวินเซนต์ แวน โก๊ะ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทฤษฎีศิลป์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2559 โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยยศ อิชฎีวรพันธุ์เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
- 2 นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาทฤษฎีศิลป์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 3 Paul Gravett, *Art-Comics: Artists' Lives As Graphic Novels*, accessed December 5, 2016, available from http://www.paulgravett.com/articles/article/art_comics
- 4 แม้คนส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับการเรียกสกุลแวน โก๊ะ เพื่อแทนวินเซนต์ แวน โก๊ะ แต่ในบทความนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวินเซนต์ แวน โก๊ะด้วยชื่อวินเซนต์เป็นหลัก ตามชื่อเรียกที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนชีวประวัติทั้ง 3 เรื่องที่เลือกศึกษา
- 5 ดีไซเนอร์, “Van Gogh ไม่ได้บ้า?” ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส, 8 มีนาคม 2557.
- 6 ศักดา วิมลจันทร์, *เข้าใจการ์ตูน* (กรุงเทพฯ: สถาบันการ์ตูนไทย มูลนิธิเด็ก, 2548), 12-15.
- 7 ราชบัณฑิตยสถาน, *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* (กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2556), 118.
- 8 สก็อตต์ แม็กคลาวด์, *Understanding Comics The Invisible Art*, แปลจาก *Understanding Comics The Invisible Art*, แปลโดย ชัยยศ อิชฎีวรพันธุ์ และเมธาวิ กิตติอาภรณ์พล (กรุงเทพฯ: อาร์ตไฟร์ดี, 2559), 30.
- 9 สก็อตต์ แม็กคลาวด์, *Understanding Comics The Invisible Art*, 27.
- 10 ศักดา วิมลจันทร์, *เข้าใจการ์ตูน*, 38.
- 11 สก็อตต์ แม็กคลาวด์, *Understanding Comics The Invisible Art*, 29.
- 12 อันโทน โมฟเป็นเป็นญาติของวินเซนต์ แวน โก๊ะ และเป็นจิตรกรแนวเหมือนจริงที่อาศัยอยู่ในกรุงเฮก ผู้ถ่ายทอดทักษะทางศิลปะให้กับวินเซนต์ในช่วงสั้น ๆ
- 13 ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์, *ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก ฉบับสมบูรณ์*, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: วาดศิลป์, 2547), 171.

- 14 กิติมา อมรทัต, ฟินเซนต์ ฟานก๊อกซ์ : เจ็ดห้าเรียงแรงแห่งสีล้วน (ม.ป.ท.: คุณพ้อ, 2544), 74.
- 15 แสงจันทร์ แสนสุภา, Leonardo Da Vinci, เข้าถึงเมื่อ 9 สิงหาคม 2560, เข้าถึงจาก <http://www.royin.go.th/?knowledges=leonardo-da-vinci-9-มกราคม-2552>
- 16 Marc Verhaegen and Jan Kragt, Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle, 2nd ed, Translated by Laura Watkinson (n.p.: The Eureducation Foundation, 2012), 27.
- 17 เรื่องเดียวกัน.
- 18 Willi Bloess, Vincent Van Gogh: The Raven Hunt, Translated by Rolf Goellnitz (United States: Bluewater Productions, 2013), 21.
- 19 หนึ่งธิดา, วินเซนต์ แวน โกะ (กรุงเทพฯ: พินาซ, ม.ป.ป.), 134.
- 20 Marc Verhaegen and Jan Kragt, Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle, 38.
- 21 เรื่องเดียวกัน.
- 22 ดีไซเอนซ์, "Van Gogh ไม่ได้บ้า?", ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส, 8 มีนาคม 2557.
- 23 อินโก เอฟ วอลเธอร์, แวน โกะห์, แปลจาก Van Gogh, แปลโดย สมพร วาร์นาโต (กรุงเทพฯ: เดอะเกรท ไพน์อาร์ท, 2552), 84.

USSTANUKSU

กิติมา อมรทัต. ฟินเซนต์ ฟานก๊อกซ์ : เจ็ดห้าเรียงแรงแห่งสีล้วน. ม.ป.ท.: คุณพ่อ, 2544.
ชัยยศ อิชฎีวรพันธุ์. "Van Gogh at Work." *Journal of Fine Arts* 1, 1 (กันยายน 2556):
223-229.

_____. "Understanding Comics: The Invisible Art." *Journal of Fine Arts* 1, 2
(มีนาคม 2557): 239-251.

ดิไซเอนซ์. "Van Gogh ไม่ได้บ้า?." *ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส*. 8 มีนาคม
2557.

แม็กคลาวด์, สก็อตต์. *Understanding Comics The Invisible Art*. แปลจาก *Understanding
Comics The Invisible Art*. แปลโดย ชัยยศ อิชฎีวรพันธุ์ และเมธาวิ กิตติอาภรณ์พล.
กรุงเทพฯ: อาร์ตไฟร์ดี, 2559.

ราชบัณฑิตยสถาน. *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ:
ราชบัณฑิตยสถาน, 2556.

วอลเธอร์, อินโก เอฟ. แวน โก๊ะ. แปลจาก *Van Gogh*. แปลโดย สมพร วาร์นาโด. กรุงเทพฯ:
เดอะ เกรท ไฟน์อาร์ท, 2552.

ศักดา วิมลจันทร์. *เข้าใจการ์ตูน*. กรุงเทพฯ: สถาบันการ์ตูนไทย มูลนิธิเด็ก, 2548.

ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. *ประวัติศาสตร์ศิลป์ตะวันตก ฉบับสมบูรณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ:
วาดศิลป์, 2547.

แสงจันทร์ แสนสุภา. *Leonardo Da Vinci*. เข้าถึงเมื่อ 9 สิงหาคม 2560. เข้าถึงจาก
<http://www.royin.go.th/?knowledges=leonardo-da-vinci-9-มกราคม-2552>
หนึ่งธิดา. *วินเซนต์ แวน โก๊ะ*. กรุงเทพฯ: พิราบ, ม.ป.ป.

Boime, Albert. *Van Gogh's Starry Night: A History of Matter and A Matter of
History*. Accessed May 22, 2016. Available from [http://www.albertboime.com/Articles/
Dec1984.pdf](http://www.albertboime.com/Articles/Dec1984.pdf)

Bloess, Willi. *Vincent Van Gogh: The Raven Hunt*. Translated by Rolf Goellnitz.
United States: Bluewater Productions, 2013.

Gravett, Paul. *Art-Comics: Artists' Lives As Graphic Novels*. Accessed December 5,
2016. Available from http://www.paulgravett.com/articles/article/art_comics

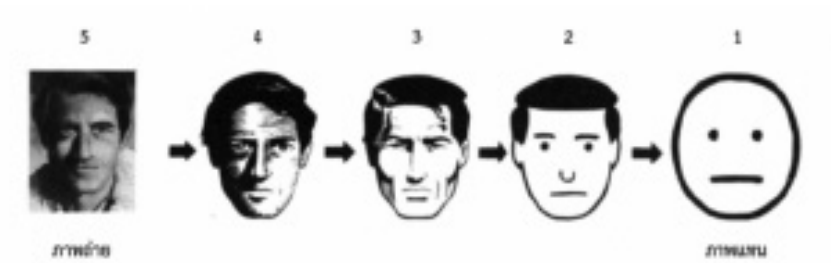
Stok, Barbara. *Vincent*. Translated by Laura Watkinson. London: SelfMadeHero, 2014.

Verhaegen, Marc and Kragt, Jan. *Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle*. 2nd ed.
Translated by Laura Watkinson. n.p.: The Eureducation Foundation, 2012.

ภาพที่ 1

ตัวอย่างไอคอนใบหน้าคนและไอคอนอื่น ๆ
ที่มา: สก็อตต์ แม็กคลาวด์, Understanding Comics The Invisible Art, แปลจาก
Understanding Comics The Invisible Art, แปลโดย ชัยยศ อิชฎิวรพันธุ์ และเมธาวิ
กิตติอาภรณ์พล (กรุงเทพฯ: อาร์ตไฟร์ดี, 2559), 27, 31.

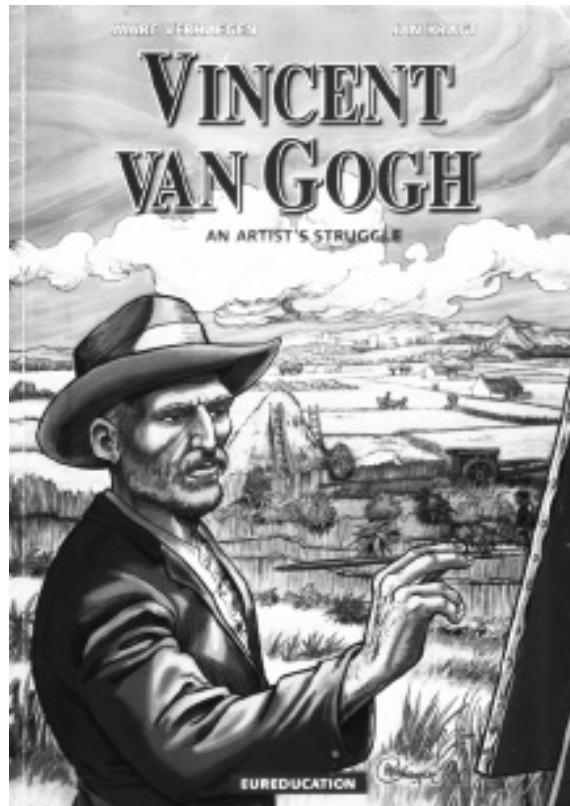

ภาพที่ 2

ระดับความเหมือนจริงในการวาดการ์ตูน

ที่มา: สก็อตต์ แม็กคลาวด์, *Understanding Comics The Invisible Art*, 29. และนำมา
ดัดแปลงโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 3

หนังสือการ์ตูนชีวประวัติวินเซนต์ แวน โก๊ะ เรื่อง "Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle"

ที่มา: Marc Verhaegen and Jan Kragt, Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle, 2nd ed, Translated by Laura Watkinson (n.p.: The Eureducation Foundation, 2012), หน้าปก.

ภาพที่ 4

หนังสือการ์ตูนชีวประวัติวินเซนต์ แวน โก๊ะ เรื่อง "Vincent Van Gogh: The Raven Hunt" ที่มา: Willi Bloess, Vincent Van Gogh: The Raven Hunt, Translated by Rolf Goellnitz (United States: Bluewater Productions, 2013), หน้าปก.

ภาพที่ 5

หนังสือการ์ตูนชีวประวัติวินเซนต์ แวน โก๊ะท์ เรื่อง "Vincent"

ที่มา: Barbara Stok, Vincent, Translated by Laura Watkinson (London: SelfMade-Hero, 2014), หน้าปก.

ภาพที่ 6

คนกินมันฝรั่ง (ภาพวาดสีน้ำมัน)

ที่มา: Vincent Van Gogh, The Potato Eaters, 1885.

ภาพที่ 7

คนกินมันฝรั่ง (ภาพพิมพ์ด้านหลัง)

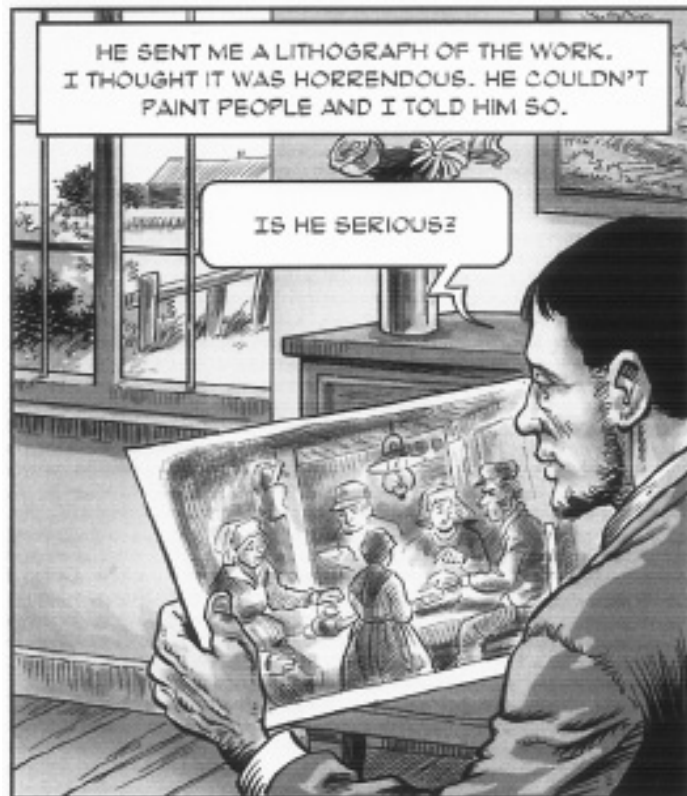
ที่มา: Vincent Van Gogh, The Potato Eaters, 1885.

ภาพที่ 8

ภาพวาดคนกินมันฝรั่งที่วินเซนต์กำลังวาดอยู่

ที่มา: Marc Verhaegen and Jan Kragt, Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle, 27.

ภาพที่ 9

ภาพพิมพ์คนกินมันฝรั่งที่อยู่ในมือของรัพพาร์ด

ที่มา: Marc Verhaegen and Jan Kragt, Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle, 27.

IN 1885, UNDER THESE WEARING CIRCUMSTANCES ONE OF THE FIRST LARGE COMPOSITION, THE DARK PAINTING "THE POTATOE EATERS", IS CREATED. EVEN VAN RAPPARD FELT IT TO BE "SICKENING UGLY".

VINCENT AT THE END OF HIS PATIENCE DOES NOT TOLERATE THIS. FEELING HURT, VAN RAPPARD STOPS ANY VISITS AND CORRESPONDANCE.

ภาพที่ 10

ภาพวาดคนกินมันฝรั่งที่อุบุนชาตั้งสำหรับวาดภาพ

ที่มา: Willi Bloess, Vincent Van Gogh: The Raven Hunt, 21.

ภาพที่ 11

แจกันกับดอกทานตะวันสิบห้าดอก

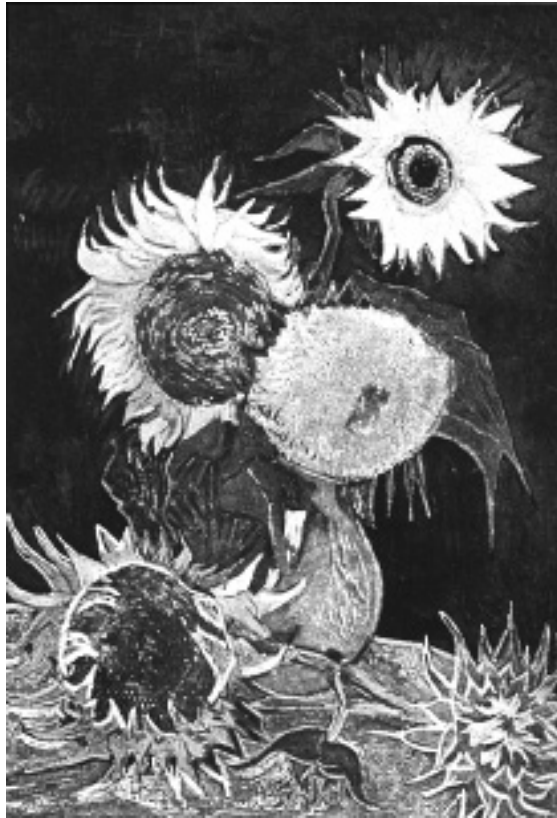
ที่มา: Vincent Van Gogh, Vase with Fifteen Sunflowers, 1888.

ภาพที่ 12

แจกันกับดอกทานตะวันสิบสองดอก

ที่มา: Vincent Van Gogh, Vase with Twelve Sunflowers, 1888-1889.

ภาพที่ 13

แจกันกับดอกทานตะวันห้าดอก

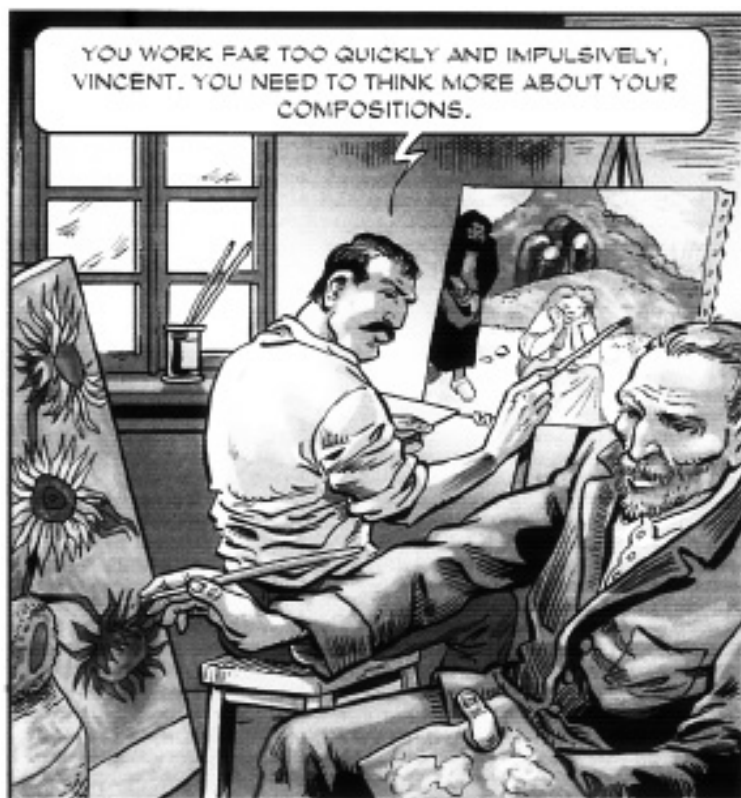
ที่มา: Vincent Van Gogh, Vase with Five Sunflowers, 1888.

ภาพที่ 14

แจกันกับดอกทานตะวันสามดอก

ที่มา: Vincent Van Gogh, Vase with Three Sunflowers, 1888.

ภาพที่ 15

ภาพวาดแจกันกับดอกทานตะวันสีสองดอกที่วินเซนต์กำลังวาดอยู่
ที่มา: Marc Verhaegen and Jan Kragt, Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle, 38.

ภาพที่ 16

ภาพวาดชุดแจกันกับดอกทานตะวันที่วางอยู่บนพื้นห้องในบ้านสีเหลือง

ที่มา: Marc Verhaegen and Jan Kragt, Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle, 38

ภาพที่ 17

ส่วนหนึ่งของภาพแจกันกับดอกทานตะวันสีบ้าดอกที่ปรากฏแทนฉากห้องพักในโอแวร์
ที่มา: Marc Verhaegen and Jan Kragt, Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle, 46.

ภาพที่ 18

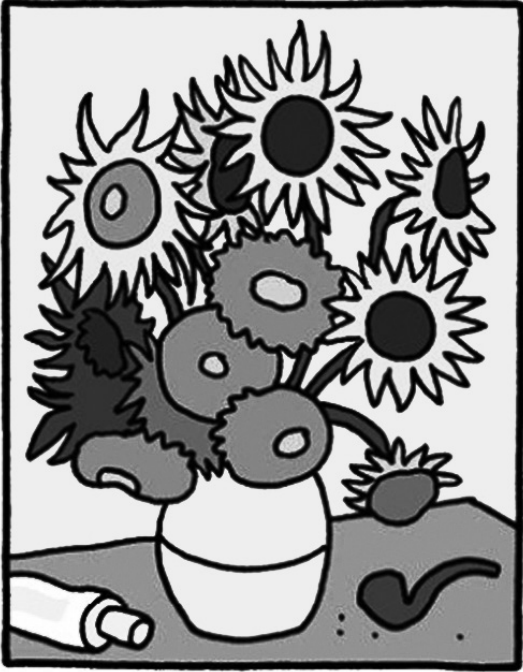
ภาพวาดแจกันกับดอกทานตะวันสีเหลืองที่วินเซนต์กำลังวาดอยู่
ที่มา: Barbara Stok, Vincent, 63.

ภาพที่ 19

ภาพวาดชุดแฉกกับดอกทานตะวันที่วินเซนต์กำลังนำไปแขวนผนังห้องในบ้านสีเหลือง
ที่มา: Barbara Stok, Vincent, 64.

ภาพที่ 20

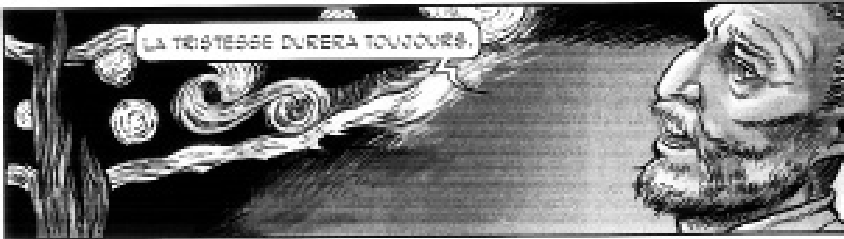
ภาพแจกันกับดอกทานตะวันสิบสองดอกที่เป็นฉากโต๊ะภายในบ้านสีเหลือง
ที่มา: Barbara Stok, Vincent, 63.

ภาพที่ 21

ราตรีประดับดาว

ที่มา: Vincent Van Gogh, The Starry Night, 1889.

ภาพที่ 22

ส่วนหนึ่งของภาพวาดรีประดับดาวที่ปรากฏแทนฉากห้องพักในโอแวร์

ที่มา: Marc Verhaegen and Jan Kragt, Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle, 46.

ภาพที่ 23

ภาพวาดรีประดับดาวที่เป็นฉากทิวทัศน์ในตอนกลางวัน
ที่มา: Barbara Stok, Vincent, 117.

ภาพที่ 24

ภาพวาดรีประดับดาวที่เป็นฉากทิวทัศน์ในตอนกลางคืน
ที่มา: Barbara Stok, Vincent, 118.

ภาพที่ 25

ภาพเหมือนตนเองในชุดสูทสีฟ้า

ที่มา: Vincent Van Gogh, Self Portrait, 1889.

ภาพที่ 26

ภาพเหมือนตนเองที่เป็นตัวละครวินเซนต์

ที่มา: Marc Verhaegen and Jan Kragt, Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle, 7.

ภาพที่ 27

ภาพเหมือนตนเองที่เป็นตัวละครวินเซนต์
ที่มา: Barbara Stok, Vincent, 7.

ภาพที่ 28

ทุ่งข้าวสาลีกับอีกา

ที่มา: Vincent Van Gogh, Wheatfield with Crows, 1890.

ภาพที่ 29

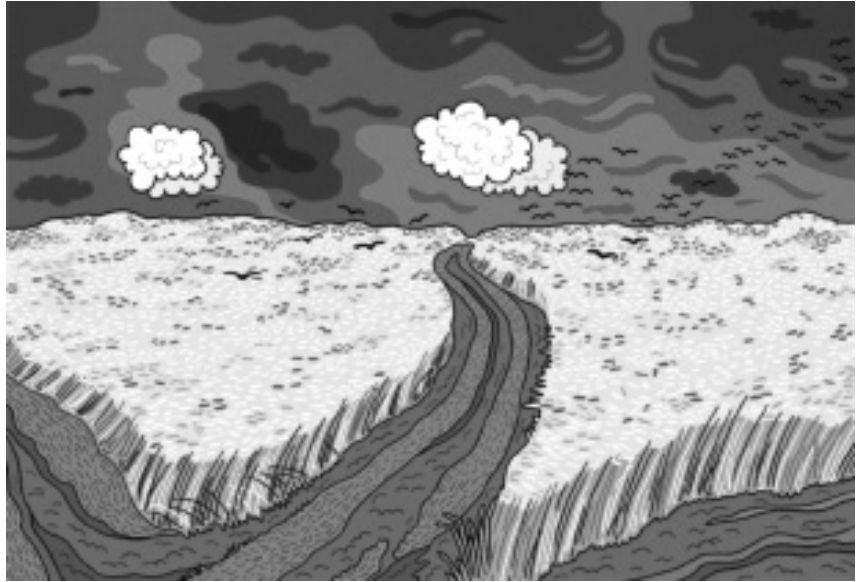
ภาพทุ่งข้าวสาลีกับอีกาที่เป็นฉากทุ่งข้าวสาลี ซึ่งมีเสียงป็นดังขึ้น

ที่มา: Marc Verhaegen and Jan Kragt, Vincent Van Gogh: An Artist's Struggle, 43.

ภาพที่ 30

ภาพทุ่งข้าวสาลีกับอีกาที่เป็นฉากทุ่งข้าวโพด ซึ่งวินเซนต์ออกไปยิงปืนเข้าที่หน้าอกของตน
ที่มา: Willi Bloess, Vincent Van Gogh: The Raven Hunt, 38.

ภาพที่ 31

ภาพทุ่งข้าวสาลีกับอีกาที่เป็นฉากทุ่งข้าวสาลี ซึ่งวินเซนต์ออกไปวาดภาพ
ที่มา: Barbara Stok, Vincent, 140-141.